

LUẬT THUẾ TNCN SAU 2 NĂM THỰC HIỆN

LTS: Kể từ khi có hiệu lực thi hành (1/1/2009) cho đến nay, Luật Thuế TNCN đã qua hơn 2 năm đi vào thực tiễn cuộc sống. Đây là một sắc thuế mới, lần đầu tiên áp dụng tại Việt Nam nhưng lại có diện điều chỉnh rộng, liên quan đến nhiều tổ chức và cá nhân nên chắc chắn, việc đánh giá kết quả thực hiện cho chặng đường khởi đầu sẽ là mối quan tâm chung của toàn xã hội. Với mục đích đem đến một góc nhìn toàn cảnh về mức độ ảnh hưởng của Luật Thuế TNCN đối với đời sống, bắt đầu từ số này, Tạp chí Thuế giới thiệu đến bạn đọc chuyên đề dài kỳ dưới tên gọi "Luật Thuế TNCN sau 2 năm thực hiện", với sự tham gia phân tích, đánh giá, đóng góp ý kiến của đông đảo các học giả, chuyên gia kinh tế, các nhà nghiên cứu, quản lý, doanh nghiệp và người nộp thuế. Chuyên đề hy vọng sẽ là một diễn đàn dân chủ, thẳng thắn, cởi mở và cầu thị - nơi mà trên mỗi giác độ, những người quan tâm đều tìm thấy những thông tin, lý lẽ cho riêng mình để góp phần hoàn thiện và đưa Luật Thuế TNCN ngày càng phát huy hiệu quả trong cuộc sống.

Bài 1: Ưu điểm của chính sách thuế mới

Sự đồng lòng, chung tay của toàn xã hội.

Theo Vụ Quản lý thuế TNCN - Tổng cục Thuế thì, từ lúc bắt đầu soạn thảo cho đến khi triển khai - năm 2009, Luật Thuế TNCN đã trở thành mối quan tâm chung - sợi dây liên lạc thu hút sự vào cuộc phối hợp cùng ngành thuế của tất cả các bộ, ngành, các tầng lớp nhân dân. Ngay trước thời điểm luật có hiệu lực, hệ thống các văn bản dưới luật, bao gồm Nghị định 100/2008/NĐ-CP ngày 8/9/2008 và Thông tư 84/2008/TT-BTC ngày 30/9/2008 đã được hoàn tất, đảm bảo hướng dẫn cụ thể, chi tiết việc triển khai Luật Thuế TNCN. Tại thời điểm này, với sự phối hợp tích cực của Bộ Tài chính và các bộ, ngành khác như: Quốc phòng, Công an, Nội vụ, Kế hoạch và Đầu tư, chứng khoán, bất động sản, casino... hàng loạt các thông tư, văn bản đã được ban hành kịp thời để hướng dẫn việc đăng ký, kê khai, nộp thuế trong từng lĩnh vực, đảm bảo triển khai thông suốt chính sách thuế mới của Đảng và Nhà nước.

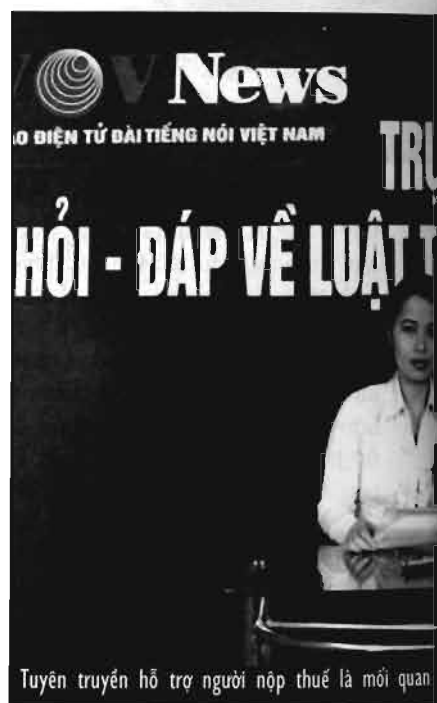
Song hành với việc xây dựng cơ sở pháp lý, công tác tuyên truyền cũng được đầu tư chú trọng. Trên cơ sở Đề án tuyên truyền tổng thể về thuế TNCN, hệ thống các cơ quan tuyên giáo, tư pháp, truyền thông đã phối hợp với cơ quan thuế các cấp tích cực

tuyên truyền, hướng dẫn, giải thích thường xuyên, liên tục, đảm bảo cung cấp thông tin cần thiết cho việc triển khai.

Theo nhận định chung thì từ trước đến nay, chưa có luật thuế nào mà việc triển khai lại chu đáo, đồng bộ và tỉ mỉ như Luật Thuế TNCN. Đã có hàng triệu ấn phẩm dưới dạng sách, tài liệu, tờ rơi... hướng dẫn được phát hành miễn phí để phục vụ NNT. Hàng chục ngàn đợt tập huấn về nội dung, nghiệp vụ triển khai thuế TNCN đã được tổ chức theo từng nhóm đối tượng. Để giúp các địa phương thực hiện, Tổng cục Thuế đã thành lập và cử các tổ công tác trực tiếp xuống nắm tình hình để xử lý ngay những vướng mắc liên quan đến việc xác định thu nhập chịu thuế, kê khai giảm trừ gia cảnh, khấu trừ... ngay trong ngày đầu triển khai. Đồng thời chủ động mời các hiệp hội, DN để lắng nghe những ý kiến đóng góp, kịp thời đề xuất để có hướng dẫn, giải đáp.

Hàng chục triệu người được cấp mã số thuế

Nhận thức rõ ràng về vị trí và tầm quan trọng của việc ứng dụng CNTT trong quản lý thuế TNCN, Bộ Tài chính đã chỉ đạo Tổng cục Thuế phối hợp với các đơn vị liên quan triển khai ngay việc đấu thầu mua phần mềm ứng dụng, đồng thời huy động toàn bộ lực lượng

Tuyên truyền hỗ trợ người nộp thuế là mối quan đưa ứng dụng vào cài đặt. ứng dụng được thực hiện qua các tiến trình nghiêm ngặt, từ phân tích thiết kế đến xây dựng, kiểm thử, đáp ứng những yêu cầu khắt khe về thời gian và độ chính xác của hệ thống, nên không chỉ đảm bảo yêu cầu phục vụ nghiệp vụ quản lý thuế phức tạp, mà còn là một hệ thống thân thiện, dễ sử dụng. Với ứng dụng CNTT đáp ứng quản lý thuế TNCN, không gian số được tận dụng tối đa, các tính năng tự động, tập trung, thống nhất, tích hợp được mở rộng, đảm bảo cơ sở nền tảng để tối ưu hoá công tác quản lý thuế.

Cũng do đối tượng cần đăng ký cấp MST rất lớn, nên để tạo điều kiện thuận lợi và tiết kiệm thời gian, chi phí cho các đơn vị chi trả thu nhập và các cá nhân nộp thuế, Tổng cục Thuế đã xây dựng và triển khai Dự án ứng dụng CNTT cấp MST tự động, cho phép đơn vị chi trả thu nhập thay vì phải mang hồ sơ đăng ký thuế của người lao động đến nộp thì chỉ cần nhập và truyền dữ liệu cho cơ quan thuế. Cơ quan thuế căn cứ dữ liệu nhận được tự động cấp MST cho người lao động. Việc đưa ứng dụng cấp MST vào thực hiện vừa giải toả được áp lực công việc cho cơ quan thuế, vừa tiết kiệm thời gian cho đơn vị chi

trả, vừa hạn chế được tiêu cực phát sinh, nên được dư luận đánh giá cao. Với nỗ lực cao của cả cơ quan thuế, các tổ chức chi trả và NNT, trong năm 2009, đã có tổng số 11.237.052 MST TNCN được cấp. Năm 2010, con số này tăng lên mức 17.498.903 MST được cấp.

Với mục đích hỗ trợ các tổ chức kê khai thực hiện quyết toán thuế nhanh chóng, thuận tiện ngay trong năm đầu, ngành thuế đã xây dựng cổng thông tin tiếp nhận việc gửi tờ khai thuế qua mạng Internet, đồng thời cung cấp miễn

phí phần mềm hỗ trợ kê khai, nhờ đó công tác kê khai quyết toán thuế TNCN đã đạt nhiều kết quả khả quan. Kết thúc kỳ quyết toán thuế TNCN năm 2009, đã có 232.316 tổ chức khấu trừ gửi tờ khai cho hơn 8.199.161 cá nhân quyết toán qua đơn vị chi trả thu nhập. Thời điểm này, cổng thông tin điện tử của cơ quan thuế các cấp cũng đang phát huy hết công suất để tiếp nhận hồ sơ cho kỳ quyết toán thuế TNCN năm 2010.

Nhiều điểm vượt trội

Theo đánh giá của các chuyên gia, điểm mới cơ bản nhất cũng là ưu điểm nổi trội của Luật Thuế TNCN liên quan đến quy định về đối tượng nộp thuế, theo đó luật đã đưa cá nhân kinh doanh vào diện nộp thuế TNCN. Theo quy định trước đây, cá nhân kinh doanh thuộc diện chịu thuế TNDN, với thuế suất chung bằng với các doanh nghiệp (thông thường là những đơn vị kinh doanh có quy mô lớn). Sự thay đổi này, trước hết đảm bảo tính công bằng trong điều tiết thu nhập bởi, đã là cá nhân có thu nhập chịu thuế thì dù thu nhập từ bất kỳ nguồn nào cũng đều được đối xử như nhau, tức là đều chịu thuế TNCN, đúng như thông lệ quốc tế. Thêm vào đó, việc điều tiết thu nhập của cá nhân kinh doanh theo Luật Thuế TNCN thực hiện theo phương pháp lũy tiến, đã tạo điều kiện cho các cá nhân gia tăng thu nhập, vươn lên làm giàu chính đáng, góp phần vào sự phát triển chung của đất nước.

Bên cạnh đó, với việc mở rộng diện điều tiết một cách hợp lý trên cơ sở bổ sung một số khoản thu nhập chịu thuế, như: thu nhập từ đầu tư vốn, chuyển nhượng chứng khoán, bất động sản... Luật Thuế TNCN đã góp phần điều tiết công bằng thu nhập của các tầng lớp dân cư theo hướng mọi cá nhân có thu nhập (trừ trường hợp thu nhập rất thấp và một số trường hợp đặc biệt) đều phải có nghĩa vụ nộp thuế cho Nhà nước. Đồng thời, bằng quy định mới này, Luật

Thuế TNCN đã góp phần tăng thu cho NSNN một cách hợp lý, trên cơ sở không bỏ sót nguồn thu của nền kinh tế.

Một ưu điểm nữa của thuế TNCN đó là quy định về giảm trừ gia cảnh khi xác định nghĩa vụ thuế. Đây là thuộc tính ưu việt nhất của sắc thuế này, theo đó thay vì áp dụng mức khởi điểm chịu thuế chung cho mọi đối tượng nộp thuế (có tính riêng đối với người Việt Nam và người nước ngoài cư trú tại Việt Nam) thì luật cho phép giảm trừ gia cảnh, tức là có tính đến hoàn cảnh cá nhân của NNT. Điều này làm cho việc xác định nghĩa vụ thuế của mỗi đối tượng nộp thuế không chỉ công bằng hơn, mà còn phù hợp với đạo lý xã hội của người Việt Nam.

Chính bởi những ưu điểm hướng về quyền lợi của NNT này, nên việc triển khai Luật Thuế TNCN đã có được sự đồng tình, ủng hộ của đông đảo người dân, để cho dù mức điều tiết đối với mỗi cá nhân thấp hơn, nhưng về tổng thể, số thu thuế TNCN cho ngân sách vẫn tăng hơn trước. Năm 2009, trong bối cảnh nền kinh tế có nhiều thách thức, để góp phần tháo gỡ khó khăn cho các DN và hộ kinh doanh, theo đề xuất của Chính phủ, Quốc hội đã quyết định miễn giảm thuế TNCN trong 6 tháng đầu năm làm giảm thu khoảng 5.700 tỷ đồng, mặc dù vậy, tổng số thuế TNCN thu vào NSNN năm này vẫn thực hiện đạt 14.372 tỷ đồng, xấp xỉ 99% dự toán pháp lệnh. Năm 2010, khi NNT đã quen và tự giác hơn với nghĩa vụ nộp thuế TNCN, khi nền kinh tế có nhiều dấu hiệu khởi sắc thì, kết quả thu thuế TNCN có được sự tăng trưởng mạnh mẽ. Tổng thu ngân sách về thuế TNCN thực hiện năm 2010 bằng 141 % so với dự toán pháp lệnh, tăng trưởng 82% so với cùng kỳ 2009. Các số liệu này đã là minh chứng rõ nét nhất cho mức độ hiệu quả khi Luật Thuế TNCN được triển khai trong đời sống thực tiễn.

Thanh Mai